

Lange Lakenstraat 16

Voormalig schooltje

De stadswijk De Vijfhoek was eind 16de eeuw en in de eerste helft van de 17de eeuw het centrum van Haarlems textielindustrie. Hier vestigden zich de vluchtelingen uit Vlaanderen om de Spaanse geloofsterreur te ontwijken. Zij brachten de Haarlemse textielindustrie weer tot grote hoogte. Haarlem werd er naast de bierbrouwerij en scheepsbouw rijk van.

De Vijfhoek behoorde toen tot de Haarlemse buitenwijken. Weliswaar binnen de stadsmuren, maar het kon worden gezien als een industriewijk met volop ruimte. Zeker na de grote stadsbrand van 1576 waarbij vrijwel de gehele Vijfhoek in vlammen opging. Gaandeweg werd de bebouwing later door de aanloop van vluchtelingen steeds krappere en voller met smalle straten en voor- en achterhuizen.

Na het succes van de textielindustrie verloor de wijk zijn bedrijvigheid en werd het er stil. In de 20ste eeuw kwam het zelfs zover dat de Gemeente Haarlem wilde overgaan tot sloop om er nieuwbouw te plaatsen. Dat is gedeeltelijk gelukt totdat de bewonersprotesten eindelijk gehoor kregen. Nu is de wijk een karakteristiek graag bezocht stukje Haarlem geworden.

Lange Lakenstraat 16-18 behoort tot die karakteristieke panden. Gebouwd rond 1700 met drie mooie bogen op consoles boven de ramen op de begane grond. Iedere boog op het hoogste punt afgesloten met een sluitsteen. De sluitsteen boven het middelste raam heeft een leuke voorstelling, die zeer waarschijnlijk verwijst naar een gebruik van het pand in de 19de en 20ste eeuw, namelijk een bewaarschooltje oftewel een kleuterschool. Bekend is ook dat in de 19de eeuw de verdieping is vernieuwd. Ook weer waarschijnlijk zijn toen de inscripties in de sluitsteen aangebracht. Je ziet namelijk de belangrijkste tekens die worden gebruikt bij het rekenen: plus, min, maaltekens en deeltekens. De laatste is niet zo duidelijk, maar staat er wel.

Een ondersteuning van die veronderstelling is dat in 1870 het bijzonder onderwijs in Haarlem werd ingevoerd. De *Hervormde Gemeente* nam daarop het pand in de Lange Lakenstraat in 1871 over van de *Vereeniging tot Heil des Volks* om daar daarin een kleuterschooltje voor Hervormde peuters te starten. De verbouwing en de aanpassing van de sluitsteen zouden hiervan een gevolg kunnen zijn geweest. Een leuk Haarlems raadsel.

Een tijdje is gedacht dat de inscripties in de sluitsteen met elkaar een meesterteken was van stadsbouwmeester Lieven de Key.

Bron: Wikipedia
Noord Hollands Archief